

Husabø - Eigersund - fornminner

De fem stoppene:

1. I skolegården på Husabø skole har man funnet hele 94 skålgroper fra bronsealderen. Disse er automatisk fredet. Det har vært mange tolkninger rundt skålgroper. De finnes i alle land, og er brukt over en såpass lang periode at de neppe har hatt en fastlagt betydning. I Skandinavia finnes det nedtegnelser fra nyere tid som forteller om ofringer av fett og sølv i skålgropene for å fremme fruktbarhet og for å overvinne sykdom. At de har hatt en lignende funksjon også i forhistorien synes sannsynlig, og det er i dag stort sett enighet blant arkeologene at skålgropene har hatt en rolle innenfor fruktbarhet.
2. Ved foten av Varberg finner vi helleristninger fra bronsealderen (1800 f.Kr. – 500 f.Kr.). Det er to synlige skip risset inn i fjellet. I det første skipet kan man se minst 20 mannskapsstreker. I det andre skipet ser man minst 19 mannskapsstreker. Før trodde forskere at helleristninger ble risset inn i fjellet for å få hell i jakt og fangst. I dag tror de fleste forskere at helleristninger var koblet til for eksempel overgangsritualer i livet eller å få kontakt med en annen åndelig dimensjon.
3. Varberg kan bety fjellet der varden sto eller stedet som en varslet krig og ufred fra ved hjelp av veter. Beliggenheten ved Husabø peker mot den siste betydningen. Plikten til å holde veter (bål for å melde fare) går tilbake til Håkon den gode (konge 934-961), og Varberg, som kun rager 125 m.o.h. men har en formidabel utsikt, var et naturlig punkt å ha vete på. To kompassrosor, en fra 1600-tallet og en fra 1800-tallet, vitner om toppens betydning for tidligere tiders navigering. Ved hjelp av kompassrosa kunne vetevaktene og andre beregne seilingsdata for fiendtlige fartøy på havet utenfor.
4. Laurentiuskirken eller Lavranskirken var et kongelig kapell i Egersund, som er omtalt i 1308. De kongelige kapellene var grunnlagt av kongen og ble også finansiert av kongemakten. Kildene kan ikke si sikkert hvor i Egersund kapellet sto. En regner med at de kongelige kapellene sto på sentrale kongsgårder. I Egersund regnes gården Husabø som den mest sannsynlig plasseringen. Gården Husabø strakte seg tidligere helt ned til Strandgaten, og man spekulerer i dag på om Laurentius kirken kan ha vært plassert der Ellingsens Hotell er i dag. På gården Årstad er det funnet to mursteiner som man mener at kan ha hørt til i veggen på Laurentius kirken. Dette er kanskje alt som er igjen av denne kirken..
5. Denne bautasteinen er kalt Prestasteidn. Den er datert til jernalderen, og er dermed automatisk fredet. En bautastein er en rått tilhugget minnestein, er særlig funnet i Norge, Sverige og på Bornholm. Mange kjenner nok også til bautasteinen fra tegneserien Asterix og Obelix.